

8. Omelchuk O.V., Matviienko M.I., Kryk T.M. (2021) Rozghliad pytan shchodo rozrobky instruktazhiv z tekhniky bezpeky yak osnovy pidhotovky turystychnoho pokhodu u vodnomu turyzmi ["Consideration of issues related to the development of safety instructors as a basis for preparing a tourist trip in water tourism"] Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives. Vol. 2, Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform 2021. p. 148- 151 DOI 10.36074/scientia-12.03.2021

9. Uskova S. M., Prus N. M., Kryvenda V. S. (2022) Views on the peculiarities of the development of the educational materials for strength gymnastics for the students of technical specialties. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works / Ed. O. V. Tymoshenko. - K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University, 2022 - Issue 1 (145) 22. – S. 116 – 120.

10. Matviienko M.I. (2017) Formation of abilities and skills for independent physical exercises of students of pedagogical universities: Dis. ... Cand. ped. Science: 13.00.02. - K., 2017. 233 p.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3(148).12

Ільченко С. С.,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,
Вожжов І. А.,
викладач-стажист кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,

ПРОЄКТ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ «КОЗАЦЬКИЙ ДВОБІЙ» ДЛЯ УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ 6 КЛАСУ «НУШ»

На сьогодні в Україні спостерігається зацікавленість представників різних категорій до занять національними одноборствами, а саме: асгардою, бойовим гопаком, козацьким двобоєм, рукопаш Гопаком, рукопаш Спасом, фрі-файтом, хортингом тощо. Систематичні заняття обраним видом зазначених вище одноборств забезпечує формування навичок самозахисту, а також сприяє фізичному та духовному розвитку особистості. Варто зауважити, що заняття національними одноборствами забезпечують формування: національної ідентичності, патріотизму, а також створенню надійного резерву захисників та захисниць України, що в реаліях сьогодення є важливим практичним завданням.

Враховуючи результати аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури встановлено, що питанням модернізації системи фізичної культури учнів та учениць в умовах Нової української школи із акцентованим використанням засобів національних одноборств присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, це у свою чергу потребує подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Головною метою дослідження є розроблення проєкту варіативного модуля «Козацький двобій» – складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 6 клас» для закладів загальної середньої освіти Нової української школи. В процесі теоретичного дослідження використані наступні методи: аксіоматичні, ідеалізаційні, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізаційні тощо. Крім цього, у динаміці науково-дослідної роботи, членами науково-дослідної групи було використано власний досвід організації секційної роботи у: закладах загальної середньої освіти; закладах вищої освіти та приватних спортивних клубів.

В результаті дослідно-аналітичної роботи розроблено проєкт варіативного модуля «Козацький двобій» – складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 6 клас» для закладів загальної середньої освіти Нової української школи. Розроблений нами зазначений вище варіативний модуль передбачає: визначення очікуваних результатів, пропозиції до змісту навчального предмету, а також види навчальної діяльності учнів та учениць. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі передбачають розроблення проєкту варіативного модуля «Асгарда» (для дівчат, складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти) Нової української школи.

Ключові слова: варіативний модуль, національні одноборства, патріотичне виховання, проєктна діяльність, система, фізична культура, учні та учениці, фізичне виховання, фізичні якості

Ichenko Serhii, Vozhzhov Illia. Project of the variant module «Kozatskyi dvobii» for 6-th grade students of the new Ukrainian school. Today in Ukraine there is an interest of representatives of different categories in national martial arts, namely: «Asharda», «Boiovyi hopak», «Kozatskyi dvobii», «Rukopash Hopak», «Rukopash Spas», «Fri-fait», «Khortynh» (transliteration from Ukrainian) etc. Systematic training in the chosen type of martial arts mentioned above provides the formation of self-defense skills, as well as promotes physical and spiritual development of the individual. It should be noted that classes in national martial arts provide the formation of: national identity, patriotism, as well as the creation of a reliable reserve of defenders of Ukraine, which in today's reality is an important practical task.

Taking into account the results of the analysis of scientific-methodical, special and reference literature it is established, that the issue of modernization of the system of physical culture of male and female students in the New Ukrainian school with an emphasis on the use of national martial arts is devoted to an insufficient number of scientific and methodological works, this in turn requires further research and emphasizes the relevance and practical component of the chosen direction of

scientific research. The main purpose of the study is to develop a project of a variable module «Kozatskyi dvobii» – a component of the model curriculum «Physical Culture, 6th grade» for secondary schools of the New Ukrainian School. In the process of theoretical research, the following methods were used: axiomatic, idealizations, historical and logical, convergence from the concrete, formalization, etc. In addition, in the dynamics of research work, members of the research group used their own experience in organizing section work in: general secondary education institutions; higher education institutions and private sports clubs. As a result of research and analytical work, a project of a variable module «Kozatskyi dvobii» was developed – a component of the model curriculum «Physical Culture, 6th grade» for secondary schools of the New Ukrainian School. The variable module developed by us above provides: determination of expected results, proposals for the content of the subject, as well as types of educational activities of students. Prospects for further research in the chosen direction include the development of a project of a variable module «Asgard» (for girls, part of the model curriculum «Physical Education, 5-6 grade» for secondary education) of the New Ukrainian School.

Keywords: variable module, national martial arts, patriotic education, project activities, system, physical culture, students, physical education, physical qualities

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сьогодні в Україні відбувається модернізація системи загальної середньої освіти, яка передбачає виконання завдань передбачених «Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» [1]. Зазначена вище «Концепція» передбачає введення низки змін в систему загальної середньої освіти, що у підсумку повинно забезпечити: «цілісний всебічний розвиток особистості, спроможної до критичного мислення; підготовку патріота України з активною життєвою позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами, який здатний приймати відповідальні рішення, а також поважає гідність та права людини; підготовку інноватора, здатного змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, а також навчатися упродовж життя» тощо [1].

Необхідно також відмітити, що досягнення завдань передбачених «Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» [1] можливе із використанням засобів національних видів одноборств, зокрема: асгарда, бойовий гопак, рукопаш Гопак, рукопаш Спас, фрі-файт, хортинг, а також козацький двобій. Перелічені вище національні види одноборств, за своїм змістом, структурою, філософією у повному об'ємі доповнюють гармонійний, а також всебічний розвиток випускника нової української школи. Розроблення проєктів варіативних модулів (складових «Модельної навчальної програми «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти» [2]), які передбачають використання засобів національних одноборств в системі фізичної культури учнів та учениць в умовах Нової української школи (НУШ) забезпечить: розвиток та удосконалення основних фізичних якостей; формування навичок самозахисту та впевненості у власних силах; розвиток патріотизму та відданості Україні; формування національної ідентичності, а також створенню надійного резерву захисників та захисниць України. Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи: кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (тема «Педагогічні умови розвитку рівня фізичної підготовленості студентів», державний реєстраційний номер: 011U007560), а також профільних кафедр закладів вищої освіти відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю (сумісний науковий проєкт «Одноборства НУШ»).

Аналіз останніх досліджень і публікацій у обраному напрямі наукової розвідки дозволив визначити низку учених: Н. Софій, О. Онопрієнко, Ю. Найду, М. Пристінську, І. Большакова [3], Л. Задорожну-Княгницьку [4], О. Швець [5], Л. Куземко, Д. Чубу [6] та інших (Т. Апончук, Л. Гриневич, Т. Дрожжину, В. Стець, Т. Суржук), які у своїх працях висвітлювали актуальні питання організації освітнього процесу учнів та учениць в умовах НУШ.

Не менш цікавими, виконаними на високому науково-методичному рівні є наукові здобутки: С. Онищук [7], Ю. Борисова, О. Горпинича, О. Дідковського [8], Н. Сороколіт [9], В. Ковері, В. Лисенка, С. Ільницького, Г. Ільницької [10] та інших учених і практиків (Н. Денисенко, Б. Кіндзера, О. Петровського, П. Рибалки, О. Хацаюка) – у яких розкриваються особливості організації системи фізичної культури (секційної роботи з національних видів спорту) учнів та учениць в умовах загальноосвітньої школи (I-III ступенів). У наукових працях учених: В. Богуславської, М. Басістого [11], Е. Єрьоменка [12], С. Захарківа [13], О. Притули [14], Б. Кіндзера, О. Хуртенко, С. Дмитренко, С. Книш, О. Дишко, Н. Беседи [15] та інших фахівців одноборств (К. Ананченка, В. Волкова, О. Пилипчука, І. Скрипки, В. Філіної) – розкриваються актуальні питання забезпечення всебічного гармонійного та фізичного розвитку учнів і учениць закладів загальної середньої освіти із акцентованим використанням засобів національних, олімпійських та неолімпійських одноборств. Аналізуючи результати науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури (результати моніторингу спеціалізованих інтернет-джерел) встановлено, що проблематиці удосконалення системи фізичної культури учнів та учениць в умовах Нової української школи із акцентованим використанням засобів національних одноборств присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, це у свою чергу потребує подальших наукових досліджень на теоретичному та емпіричному рівнях.

Мета статті. Головною метою дослідження є розроблення проєкту варіативного модуля «Козацький двобій» – складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 6 клас» для закладів загальної середньої освіти НУШ. Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- провести аналіз науково-методичної літератури у напрямі організації освітнього процесу учнів та учениць в умовах Нової української школи;
- здійснити аналіз спеціальної науково-методичної і довідкової літератури у напрямі організації системи фізичної культури (секційної роботи з національних видів спорту) учнів та учениць в реаліях сьогодення;

- визначити існуючі програми, методики (педагогічні моделі, технології) тощо, які забезпечують всебічний розвиток учнів та учениць із акцентованим використанням засобів національних, олімпійських, та неолімпійських одноборств. **Методи дослідження.** В процесі дослідно-аналітичної роботи були використані наступні методи дослідження (на теоретичному рівні): аксіоматичні, ідеалізації, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації тощо. Крім цього було використано власний досвід організації секційної роботи у: закладах загальної середньої освіти, закладах вищої освіти та приватних спортивних клубів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження організовано у два етапи (лютий 2021 р. – лютий 2022 р.). Упродовж першого етапу (лютий-серпень 2021 р.) проведено аналіз науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури, а також здійснено моніторинг спеціалізованих Інтернет-джерел у обраному напрямі наукової розвідки. Відповідно до отриманих результатів встановлено, що на сьогодні до національних одноборств належать наступні види бойових мистецтв: асгарда, бойовий гопак, козацький двобій, рукопаш Гопак, рукопаш Спас, фрі-файт, хортинг. Відповідно до завдань передбачених планом дослідження, а також враховуючи функціональність техніко-тактичного арсеналу, філософію та концептуальні засади організації системи всебічного та гармонійного розвитку особистості (другий етап дослідження, серпень 2021 р. – лютий 2022 р.) досліджуваних національних одноборств, нами розроблено проект варіативного модуля «Козацький двобій» – складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 6 клас» для закладів загальної середньої освіти Нової Української школи (табл. 1). В процесі проектної діяльності нами враховувалися результати попередніх досліджень [2, 7, 10, 12, 14, 15].

Таблиця 1

Варіативний модуль «Козацький двобій»

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів та учениць
1	2	3
6 клас		
Характеризує: особливості організації системи фізичного виховання українського козацтва; поняття про «Козацький двобій», як елемент національної культури і забезпечення безпечної життєдіяльності особистості; історію олімпійського руху в Україні (світі).	Фізична підготовка українських козаків. Видатні постаті українського козацтва. Характерніки – найвища ступінь духовного і фізичного розвитку особистості. Козацькі ігри та забави. Олімпійські ігри давнини. Олімпійський рух в Україні	Інформування, обговорення, відео лекторій, презентації, дискусії, пошук та підбір спеціальної науково-методичної, довідкової інформації, літератури (історичних архівних документів, фактів, яскравих прикладів про вплив системи фізичного виховання українського козацтва, а також системи «Козацького двобою» на всебічний фізичний та духовний (гармонічний) розвиток особистості; олімпійського руху на забезпечення миру та спокою у світі.
Розкриває: сутнісні характеристики про особливості організації індивідуального режиму дня; особливості загартування організму; зміст та структуру організації індивідуального фізичного тренування із використанням засобів «Козацького двобою».	Особливості планування (організації) режиму дня. Засоби фізичного та духовного розвитку особистості.	Презентації, бесіди, інформування на теми: «Організація індивідуального режиму дня»; «Особливості загартування організму. Індивідуальні завдання (квести) на тему «Організація індивідуального фізичного тренування із використанням засобів «Козацького двобою».
Називає: розділи національного одноборства «Козацький двобій»; вікові та вагові категорії, які застосовуються під час організації змагань різних рангів з «Козацького двобою»; заходи безпеки під час організації навчально-тренувального процесу (змагальної діяльності) спорт-сменів, які спеціалізуються в «Козацькому двобіі»; правила особистої гігієни під час навчально-тренувальних занять з «Козацького двобою».	Основні вимоги до розділів «Козацького двобою» (Одно-тан, Тан-двобій, Забава-1, Борня-1, Борня-2, Боротьба, Борня-3, Герць-1, Герць-2, Герць-3). Розподіл чоловіків та жінок (представників різних вікових груп) на вагові категорії. Безпека, заходи попередження травматизму на заняттях (змаганнях різних рангів) з «Козацького двобою». Особиста гігієна.	Опитування, тестування, вікторини на теми: «Розділи національного одноборства «Козацький двобій»; «Вікові та вагові категорії, які застосовуються під час організації змагань різних рангів з «Козацького двобою». Співбесіди, опитування на теми: «Заходи безпеки під час організації навчально-тренувального процесу (змагальної діяльності) спортсменів, які спеціалізуються в «Козацькому двобіі», «Правила особистої гігієни під час навчально-тренувальних занять з «Козацького двобою».

		Практична перевірка обладнання та екіпіровки (захисного спорядження) яке використовується на уроках (під час змагань) з «Козацького двобою».
Свідомо ставиться до: вимог діючих правил «Козацького двобою»; правил безпеки використання навчальних макетів зброї; до особистого здоров'я; режиму дня та особливостей навчально-тренувального процесу з «Козацького двобою».	Правила «Козацького двобою». Заходи безпеки при проведенні уроків (навчально-тренувальних занять, змагань) з «Козацького двобою». Структура багаторічної підготовки одноборців, які спеціалізуються в «Козацькому двобої». Основи валеологічних знань. Фізична терапія, ерготерапія.	Інформування, презентації, дискусії, пошук та підбір спеціальної науково-методичної (довідкової) інформації (літератури), співбесіди на тему «Структура багаторічної підготовки одноборців, які спеціалізуються в «Козацькому двобої». Опитування, тестування на теми «Правила «Козацького двобою», «Заходи безпеки при проведенні уроків (навчально-тренувальних занять, змагань) з «Козацького двобою». Майстер-класи, бінарні уроки на теми «Основи валеологічних знань», «Фізична терапія, ерго-терапія».
Дотримується: діючих правил з «Козацького двобою»; заходів попередження травматизму на уроках з «Козацького двобою» (у повсякденному житті); Конституції України; Правил дорожнього руху для пішоходів та велосипедистів.	Зміст та структура основних розділів діючих правил «Козацький двобій». Перша невідкладна допомога при травмах під час занять з фізичної культури (форм фізичної культури). Правила безпечної поведінки та профілактика травматизму на уроках з «Козацького двобою». Конституція – основний закон України. Правила дорожнього руху для пішоходів та велосипедистів.	Опитування, тестування на тему «Зміст та структура основних розділів діючих правил «Козацький двобій»». Бесіди, інформування на теми: «Правила безпечної поведінки та профілактика травматизму на уроках з «Козацького двобою», «Конституція – основний закон України». Презентації, інформування, квести на теми: «Перша невідкладна допомога при травмах під час занять з фізичної культури (форм фізичної культури)», «Правила дорожнього руху для пішоходів та велосипедистів».
Знає: основні больові точки на тілі людини; основні анатомічні та фізіологічні особливості будови людини; найпростіші методики індивідуального фізичного тренування; зміст розділів: Борня-3, Герць-1, Герць-2, Герць-3; прийоми та способи утримання супротивника у різних положеннях; найпростіші больові прийоми на руки та ноги супротивника; основні задушливі прийоми; елементарні прийоми обеззброєння супротивника; термінологію «Козацького двобою».	Анатомія людини. Больові точки на тілі людини. Методичні особливості організації індивідуального фізичного тренування. Специфіка розділів «Козацького двобою»: Борня-3, Герць-1, Герць-2, Герць-3. Техніка, тактика та термінологія «Козацького двобою».	Відео інформування, презентації, показові виступи, семінари на теми: «Проектна діяльність з розподілом учнів (учениць) на групи та команди: скласти довільний (формальні) технічні комплекси відповідно до вимог розділу «Однотан»; підготувати технічні поєдинки, або виконати демонстрацію прийомів самозахисту (селф-дефенс) відповідно до вимог розділу «Тандвобій»; прове-
		сти навчально-тренувальні сутички за правилами «Борня-3» (рукопаш з легким дотиком вільний, аналог MMA Light). Підготувати показові виступи за розділами: «Герць-1» (рукопаш із справжнім дотиком основний, фул-контакт); «Герць-2» (рукопаш із справжнім дотиком основний, аналог К-1 з кидками).

		Тестування рівня сформованості технічної майстерності (прийоми та способи утримання супротивника у різних положеннях; найпростіші больові прийоми на руки
		та ноги супротивника; основні задушливі прийоми; елементарні прийоми обеззброєння супротивника). Співбесіда на тему «Термінологія, яка використовується при організації навчально-тренувального процесу з «Козацького двобою»». Скласти комбінацію прийомів відповідно до вимог розділу «Герць-3» (рукопаш із справжнім дотиком вільний, MMA).
Виконує: команди та розпорядження учителів; основні стройові прийоми; загальнорозвиваючі вправи передбачені підготовчою частиною; тренувальні завдання передбачені планом (планом-конспектом) уроку; стрибково-бігові вправи; переполювання різними способами; вправи із власною вагою; розтягнення різними способами; вправи з предметами (макетами навчальної зброї); елементи самозахисту та акробатичні вправи; вправи прикладного напрямку; вправи на розвиток вестибулярного апарату; спеціальні вправи для опанування технікою «Козацького двобою» (відповідного розділу); вправи виведення суперника із рівноваги; вправи із захоплення та утримання супротивника різними способами; підніжки, підсічки, зачепи; уходи з больових прийомів та утримань; задню та передню підніжку; удари руками, ногами; кидки через спину різними способами; індивідуальні комбінації ударно-кидкових техніко-тактичних дій; найпростіші комбінації з утримань та больових прийомів; найпростіші контр-атакуючі ТТД; корегування техніки окремого прийому; контрольні нормативи передбачені відповідними нормативно-правовими актами.	Організація та методика організації уроку з фізичної культури (навчально-тренувального заняття з «Козацького двобою»). Техніка та тактика у обраному розділі «Козацького двобою». Нормативна база з фізичної культури (обраного виду одноборства).	Опитування, тестування, вікторини на тему «Організація та методика організації уроку з фізичної культури (навчально-тренувального заняття з «Козацького двобою»). Співбесіди на теми: «Техніка та тактика у обраному розділі «Козацького двобою»», «Нормативи з фізичної культури (обраного виду одноборства)». Практична перевірка рівня сформованості технічної майстерності з «Козацького двобою». Тестування рівня сформованості основних фізичних якостей та спеціальної фізичної підготовленості.
Бере участь: у громадському житті класу, школи; у змаганнях різних рангів з «Козацького двобою» (у обраному розділі відповідно до вагової категорії, вікової групи); спортивних та рухливих іграх; в анкетуваннях, опитуваннях.	Агітаційно-мотиваційна діяльність до систематичних занять фізичною культурою та спортом (національними одноборствами). Підготовка до змагань з «Козацького двобою» (основні етапи). Рухливі ігри – основа всебічного фізичного розвитку	Практичне здійснення агітаційно-мотиваційної діяльності учнів та учениць до систематичних занять фізичною культурою, спортом (обраним видом одноборства) та ведення здорового способу життя. Знання особливостей (етапів) підготовки до змагань різних рангів

	особистості.	з «Козацького двобою». Розроблення та практичне впровадження в систему фізичної культури учнів та учениць 6 класу спортивних та рухливих ігор.
Застосовує: набуті теоретичні знання та практичні навички в процесі навчально-тренувальної (змагальної) діяльності (за необхідності у повсякденній діяльності); дозування навантаження під час відпрацювання навчальних питань; страхування партнера під час відпрацювання тех-ніко-тактичних дій.		
Демонструє: формальні комплекси Однотан, Тан-двобій; елементи боротьби в положенні лежачи; базові удари та кидки; окремі технічні елементи розділів: Борня-3, Герць-1, Герць-2, Герць-3; високий рівень культури та фізичного розвитку.		
Має: сформовані фізичні якості; сформовані навички проєктувати навчально-пізнавальну діяльність із урахуванням основних її компонентів (мета, мотив, прогнозування, ресурси, контроль, оцінювання тощо); достатній рівень розвитку технічної та тактичної підготовленості у обраному розділі «Козацького двобою»; сформовані навички обирати єдине вірне рішення у складних психофізичних умовах змагальної діяльності (орієнтування у складних життєвих ситуаціях); достатній рівень сформованості спеціальної фізичної підготовленості; вмотивованість до систематичних занять фізичною культурою, спортом («Козацьким двобоєм»)		
Вміє: дозувати фізичний вплив; обирати найбільш ефективні та дієві способи вирішення завдань у залежності від наявних обставин; дозувати фізичне навантаження під час індивідуального фізичного тренування; контролювати ЧСС (слідкувати за самопочуттям) під час уроків з «Козацького двобою»; виконувати контрольні нормативи (тести) відповідно до опису та встановлених вимог; аналітично і результативно мислити під час виконання фізичних вправ, прийомів тощо.		
Авторська розробка: С. Ільченко, І. Вожжов		

Отже, поставлені перед нами завдання виконані, а головна мета дослідження – досягнута.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті теоретичного дослідження розроблено проєкт варіативного модуля «Козацький двобій» – складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 6 клас» для закладів загальної середньої освіти НУШ. Варіативний модуль «Козацький двобій» складається із наступних блоків: очікувані результати навчання; запропонований зміст навчального предмета та види навчальної діяльності учнів (учениць). Очікується, що організація системи фізичної культури учнів та учениць із використанням засобів національного односторонства «Козацький двобій» відповідно до розробленого нами варіативного модуля в умовах НУШ забезпечить: всебічний фізичний та гармонійний розвиток особистості; формування прикладних навичок самозахисту, а також впевненості у власних силах; виховання патріотизму та відданості Україні; формування національної ідентичності; якісній підготовці резерву захисників та захисниць України тощо. Результати теоретичного дослідження надані на рецензування керівництва Української спортивної федерації «Козацький двобій» з подальшим поданням на експертизу до Інституту модернізації змісту освіти. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі передбачають розроблення проєкту варіативного модуля «Асгарда» (складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти) НУШ.

Література

1. Про схвалення концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (КМУ, розпорядження від 14.12. 2016 № 988-р; Київ, 2016): [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.
2. Педан О.С., Коломоець Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А., Деревянко В.В., Стеценко В.Г., Остапенко О.І., Лакіза О.М., Косик В.М. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти: навч. прогм. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2021. 206 с.
3. Софій Н.З., Онопрієнко О.В., Найда Ю.М., Пристінська М.С., Большакова І.О. Нова українська школа: poradnik для вчителя: метод. реком. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Задорожна-Княгницька Л.В. Формування громадянської позиції школярів: регіональний аспект. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*. Вінниця, 2020. – Вип. 62. С. 63-70.
5. Швець О.В. Ефективні технології розвитку критичного мислення в молодших школярів під час вивчення природничої освітньої галузі в Новій українській школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2021. – № 78 (т. 2). С. 135-141.
6. Куземко Л.В., Чуба Д.А. Застосування вебквестів у формуванні наскрізних умінь учнів в умовах впровадження реформи НУШ. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. Київ, 2022. – № 6. С. 69-73.
7. Онищук С.О. Впровадження концепції Нової української школи на уроках фізичної культури. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ, 2021. – Вип. 72 (Т. 2). С. 83-87.
8. Борисова Ю.Ю., Горпинич О.О., Дідковський О.П. Результати факторного аналізу показників фізичного стану хлопчиків 7 років. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. – Вип. 12 (144). С. 44-47.

9. Сороколит Н. Обґрунтування програми розвитку професійних компетентностей учителів фізичної культури в умовах Нової української школи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. – Вип. 7 (138). С. 118-123.

10. Коверя В.М., Лисенко В.В., Ільницький С.В., Ільницька Г.І. Аналіз навчальних програм з фізичної культури за модулем «Лижна підготовка» в контексті Нової української школи (НУШ). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2022. – Вип. 1 (145). С. 62-65.

11. Богуславська В., Басистий М. Еволюція науково-методичного забезпечення системи підготовки в українському національному однокласстві «Бойовий гопак». *Молода спортивна наука України*. Львів, 2015. – № 4. С. 6-10.

12. Єрьоменко Е.А. Виховання наполегливості у школярів 6-7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2016. 222 с.

13. Захарків С. Стан вихованості дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2020. – Вип. 4 (124). С. 24-27.

14. Притула О.Л. Теоретичні та практичні засади виховання патріотичної і здорової молоді на базі козацького бойового мистецтва «СПАС». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2020. – № 69 (т. 1). С. 128-131.

15. Кіндзер Б.М., Хуртенко О.В., Дмитренко С.М., Книш С.І., Дишко О.Л., Беседа Н.А. Перспективи впровадження національних однокласств в систему фізичної культури учнів та учениць «НУШ». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2022. – Вип. 2 (146). С. 88-92.

References

1. On approval of the concept of implementation of state policy in the field of reforming general secondary education "New Ukrainian School" for the period up to 2029 (International Sambo Federation, FIAS, (cabinet of Ministers of Ukraine, order of 14.12.2016 № 988-r; Kyiv, 2016): [Electronic resource]. Access mode: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.

2. Pedan O., Kolomojets G., Bolyak A., Rebrina A., Derevyanko V., Stetsenko V., Ostapenko O., Lakiza O., Kosyk V. Model curriculum "Physical Culture. 5-6 classes "for general secondary education : textbook. program. Kyiv: Ministry of Education and Science of Ukraine, 2021. 206 p.

3. Sofiy N., Onoprienko O., Naida Yu., Prystynska M., Bolshakova I. New Ukrainian school: a guide for teachers : Guidelines. Kyiv: Pleiades Publishing House LLC, 2017. 206 p.

4. Zadorozhna-Knyagynska L. Formation of civil position schoolchildren: regional aspect. Scientific notes of Vinnytsia State Mykhailo Kotsyubynsky Pedagogical University. Series: pedagogy and psychology. Vinnytsia, 2020. – Issue 62. P.p. 63-70.

5. Shvets O. Effective technologies of development of critical thinking in junior schoolchildren during the study of natural education in the New Ukrainian school. Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools. Zaporozhye, 2021. – № 78 (2). P.p. 135-141.

6. Kuzemko L., Chuba D. Application of webquests in the formation of students' cross-cutting skills in the implementation of NUS reform. Perspectives and innovations of science (Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine"). Kyiv, 2022. – № 6. P.p. 69-73.

7. Onyschuk S. Implementation of the concept of the New Ukrainian school in physical education lessons. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects. Kyiv, 2021. – Issue 72 (2). P.p. 83-87.

8. Borisova Yu., Horpynych O., Didkovsky O. Results of factor analysis of indicators of physical condition of boys of 7 years. Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Dragomanov. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 12 (144). P.p. 44-47.

9. Sorokolit N. Substantiation of the program of development of professional competencies of physical education teachers in the conditions of the New Ukrainian school. Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Dragomanov. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 7 (138). P.p. 118-123.

10. Koverya V., Lysenko V., Ilynsky S., Ilynska G. Analysis of physical education curricula for the module "Ski Training" in the context of the New Ukrainian School (NUS). Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2022. – Issue 1 (145). P.p. 62-65.

11. Boguslavskaya V., Bassisty M. Evolution of scientific and methodological support of the training system in the Ukrainian national martial arts "Fighting hopak". Young sports science of Ukraine. Lviv, 2015. – № 4. P.p. 6-10.

12. Eremenko E. Education of persistence in schoolchildren 6-7 years in the process of Horting: dis. ... Cand. ped. Science: 13.00.07. Kyiv, 2016. 222 p.

13. Zakharkiv S. The state of education and discipline of older adolescents in the process of martial arts. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2020. – Issue 4 (124). P.p. 24-27.

14. Prytula O. Theoretical and practical principles of education of patriotic and healthy youth on the basis of Cossack martial arts "SPAS". Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools. Zaporozhye, 2020. – № 69 (vol. 1). P.p. 128-131.

15. Kindzer B., Khurtenko O., Dmytrenko S., Knysh S., Dyshko O., Beseda N. Prospects for the introduction of national martial arts in the system of physical culture of students "NUS". Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2022. – Issue 2 (146). P.p. 88-92.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3(148).13

УДК 378.015.3:796

Квасниця О. М.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту, Хмельницький національний університет
Квасниця І. М.,
доктор філософії, старший викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту
Хмельницький національний університет
Флерчук В. В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту, Хмельницький національний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У статті розкрито методологічні основи формування професійної мобільності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту під час проходження практики. Встановлено, що в умовах ринку праці професійна освіта сприятиме становленню конкурентоспроможної особистості тільки у випадку формування у неї професійної мобільності. Для виявлення основних недоліків професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти та проблем формування їхньої професійної мобільності проведено анкетування та опитування тренерів-викладачів з виду спорту різних кваліфікаційних категорій ДЮСШ м. Хмельницького та Хмельницької обласної ШВСМ. З'ясовано, що важливою умовою формування означеної якості у здобувачів вищої освіти є включення студента у практичну діяльність. У статті схарактеризовано види практики, організаційні умови та чинники, що сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації до оволодіння професійною мобільністю. Встановлено, що під час практики можливо сформувати таку інтегративну якість особистості, як професійна мобільність, що дозволяє майбутньому фахівцю фізичної культури і спорту швидко та якісно опанувати суміжні види професійної діяльності та передбачає готовність до швидкої адаптації на сучасному ринку праці та зайнятості, що забезпечують конкурентоспроможність майбутнього фахівця.

Ключові слова: професійна мобільність, конкурентоспроможність, фахівець фізичної культури і спорту, практики.

Kvasnytsia Oleh, Kvasnytsia Iryna, Flerchuk Viktor. Formation of professional mobility of future specialists in the sphere of physical culture and sport in the course of internship. The article reveals methodological basis of professional mobility formation of future specialists in physical culture and sport during their internship providing personal preparedness to effective adaptation to the demands of present-day labor market, professional activity and shifts within social and professional fields. The authors have revealed that under conditions of labor market, professional education promotes establishment of person's competitiveness only in case of formation of his/her professional mobility, topicality of which is primarily related to social demand. To reveal basic drawbacks of professional preparedness of future specialists in physical culture and sport in higher educational establishments and the issues of formation of their professional mobility, polling and questioning of coaches in kinds of sports in various categories qualifications in Children's and Youth Sports Schools of Khmelnytskyi and Khmelnytskyi oblast school of higher sports mastery were done.

The notion of "professional mobility of a specialist in physical culture and sport" has been revealed. It has been determined that engaging students in practical activity is an important condition for the formation of the aforementioned quality of students in higher educational establishments. This way students shift their position: from being the object of education to subject of self-realization. Types of internship have been outlined, organizational conditions and factors that promote students' positive motivation to acquisition of professional mobility have been specified, namely: realization of ultimate aims of education, theoretical and practical value of the acquired knowledge; demonstration of future professional perspectives during internship; professional orientation of educational activity; tackling of problem situations occurring in the process of professional activity. It has been revealed that that in the course of internship, it is possible to form such integrative quality of a person as professional mobility, which allows future specialists in physical culture and sport to learn adjacent types of professional activity quickly and thoroughly and envisages preparedness to quick adaptation on present-day labor market and employment which provide competitiveness of future specialists.

Key words: professional mobility, competitiveness, specialist in physical culture and sport, internship.